Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	23Co/337/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2114202009
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2016:2114202009.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Iveta Jankovičová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci žalobcov: 1/ N. D., rodená T., narodená XX.XX.XXXX, bytom K. XXXX/X, R., 2/ Q. D., narodený X.XX.XXXX, bytom Vl. L. XX, R., 3/ Z. D., narodený XX.XX.XXXX, bytom R. X, R., všetci zastúpení: Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát so sídlom M. Rázusa 9, Lučenec, proti žalovaným: 1/ R. S., narodený XX.XX.XXXX, bytom H. D. XX, R., zastúpený: JUDr. Ľubica Janušková, advokátka so sídlom Trhová 4, Trnava, 2/ KOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalovaného 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č.k. 8C/21/2014-182 zo dňa 24. novembra 2015 v časti, kde súd žalobe vyhovel a dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Trnava, č.k. 8C/21/2014-196 zo dňa 11. januára 2016, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti vo veci samej p o t v r d z u j e.

II. V časti spôsobu plnenia sa m e n í tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 10.000 eur tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého, žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 7.500 eur tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého, žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 7.500 eur tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

III. Dopĺňací rozsudok súdu prvej inštancie sa v časti spôsobu plnenia náhrady trov konania žalobcov 1/ až 3/ m e n í tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu trov konania vo výške 1.080,45 eur titulom náhrady trov právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu žalobcov Mgr. Ľudovíta Paloviča tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého, žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 2/ náhradu trov konania vo výške 1.080,45 eur titulom náhrady trov právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu žalobcov Mgr. Ľudovíta Paloviča tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého, žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 3/ náhradu trov konania vo výške 1.080,45 eur titulom náhrady trov právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu žalobcov Mgr. Ľudovíta Paloviča tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

IV. Vo zvyšnej časti sa dopĺňací rozsudok p o t v r d z u j e .

V. Žalobcom 1/ až 3/ sa priznáva nárok na náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi 1/ sumu 10.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 7.500 eur a žalobcovi 3/ sumu 7.500 eur, vo zvyšnej časti súd návrh

zamietol a o trovách konania rozhodol dopĺňacím rozsudkom tak, že zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov náhradu trov konania vo výške 1080,45 eur ako náhradu trov právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu žalobcov Mgr. Ľudovíta Pauloviča, žalovaného 2/ zaviazal zaplatiť súdny poplatok vo výške 832,50 eur, trovy štátu vo výške 1,50 eur a o trovách voči žalovanému 1/ tak, že štát nemá právo na náhradu súdneho poplatku a trov konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 415, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 438 ds. 1, § 440, § 441, § 442 ods. 1, § 444, § 11, § 13 ods. 1, § 15, § 822, § 823, § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ"), § 2 písm. e) zák. č. 381/2001, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 11.3.2012, § 16 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. v znení účinnom ku dňu 11.3.2012. Skutkovo svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v prípade neoprávneného zásahu do osobnostných práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 Obč. zákonníka v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa preto v zmysle § 136 OSP stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremlčateľnosť. Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty (osobnosť), patria každej fyzickej osobe „a priori", (sú prejavom ľudskej osobnosti vo vzťahu k ostatným subjektom, t.j. či fyzickým alebo právnickým osobám) s rovnakým právnym postavením, výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti patrí fyzickej osobe, nemožno ich scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti (sú časovo neobmedzené počas života fyzickej osoby) sú nezdediteľné (netvoria predmet dedičstva), sú nepremlčateľné, rovnako aj neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Na rozdiel od nich majetkové práva možno oddeliť od ich subjektov, prevádzať (scudzovať) ich, podliehajú exekúcii, premlčaniu a preklúzii. Špecifickosť subjektívnych osobnostných práv spočíva v ich predmete, ktorým je priamo osobnosť človeka, fyzickej osoby v jej celistvosti. Právo na ochranu osobnosti (subjektívne rýdzo osobné, resp. osobnostné právo) Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo (doslovné znenie „fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti"). V dôsledku toho je treba jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, líšiace sa navzájom vzťahom k rôznym hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcim z osobnosti tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy. Podľa ustanovenia článku 8 odseku I Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

2. Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydlia, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povesť človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. V ústavnej rovine je zakotvené v článku 16 Ústavy Slovenskej republiky - nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená, obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom; článku 19 ods. 1 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ods. 2 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe; v článku čl. 21 garantujúcom nedotknuteľnosť obydlia; v článku 22 zaručujúcom ochranu listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochranu osobných údajov.

3. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

4. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávny konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich predmete (objekte), ktorým je osobnosť človeka. Ochrana osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, sociálne postavenie atď. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné, neprevoditeľné, časovo neobmedzené a nepremlčateľné. Za určitých podmienok môžu právo na ochranu osobnosti uplatňovať po smrti fyzickej osoby len jej najbližší príbuzní.

5. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že B. D. zomrel dňa XX.X.XXXX. Uznesením ČVS:ORP-1145/1-OVK-TT-20123 zo dňa 14.1.2013 bolo voči žalovanému 1/ vznesené obvinenie za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 11.3.2012. Žalobkyňa 1/ ako poškodená si do zápisnice o výsluchu poškodeného dňa 13.2.2013 uplatnila náhradu škody vo výške 13 416,65 eur (bolestné 8535,90 eur + vecná škody 4880,75 eur). Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 5T/34/2013-296 zo dňa 24.5.2013 (právoplatné dňa 24. 5. 2013) bol žalovaný 1/ (R. S.) uznaný vinným, že dňa 11.3.2012 v čase o 10.50 hod. na ceste v úseku medzi obcami Bučany a Trakovice viedol osobné motorové vozidlo zn. Citroën Xsara, EČ TT-869 AK, v pravom jazdnom pruhu smerom na obec Bučany tým spôsobom, že sa plne nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho dostal s vozidlom šmyk, prešiel za pravú krajnicu, kde narazil do zvodidiel, od ktorých bolo vozidlo Citroën Xsara odhodené do protismerového jazdného pruhu, kde došlo k nárazu s oproti jazdiacim vozidlom zn. Škoda Favorit, EČ: TT-549 BC, ktoré viedol vodič B. D., pričom po náraze ostalo vozidlo obvineného stáť v strede cesty a vozidlo zn. Škoda Favorit odhodilo mimo pravú krajnicu vozovky do priekopy v smere jeho jazdy s tým, že pri dopravnej nehode prišlo k zraneniu M. V., spolujazdkyne obvineného, N. D., spolujazdkyne vo vozidle Citroën Xsara, utrpela polytraumu, zlomeninu zubu 2. krčného stavca, otras mozgu, zlomeninu hrudnej kosti, zlomeninu 1-8 rebra vľavo, pomliaždenie hlavy v čelovej oblasti vľavo, pomliaždenie kolena vpravo, pomliaždenie predkolenia vľavo vyžadujúce si liečbu spojenú s práceneschopnosťou v trvaní 12 týždňov, a B. D. utrpel rozsiahle sériové zlomeniny rebier s trhlinami pohrudnice, zakrvácanie do pohrudnicovej dutiny, pomliaždenie krčnej miechy v oblasti 1. a 2. krčného stavca, pričom tento vzniknutým zraneniam podľahol, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti, uloženej mu podľa zákona, inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, inému z nedbanlivosti ublížil na zdraví tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody

v trvaní 2 roky. Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému určil skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo akéhokoľvek druhu v trvaní 6 rokov. Poškodení, okrem iného žalobkyňa 1/ (N. D.) boli so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie. Znaleckým posudkom č. 04/2012, 09/2012 MUDr. Mgr. Anežky Zummerovej, PhD., MUDr. Norberta Moravanského PhD., bolo zistené, že smrť B. D. je v príčinnej súvislosti so zraneniami, ktoré utrpel pri dopravnej nehode dňa 11. 3. 2012 a bezprostrednou príčinou smrti bol úrazovo-krvácavý šok pri poraneniach viacerých oblastí tela. Znaleckým posudkom č. 28/2012 MUDr. Alexandra Köröcza, PhD. žalobkyni 1/ znalec určil bolestné - obodovanie vzniknutých zranení pri dopravnej nehode na 555 bodov (á 15,38 eur za bod - spolu 8535,90 eur). Znaleckým posudkom č. 58/2012 Ing. Miloša Kosíka bolo uvedené, že pri kontrole stavu brzdovej sústavy, prednej nápravy a riadenia a zadnej nápravy vozidla Citroën Xsara, EČ - 869 AK znalec nezistil náhlu závadu technického charakteru, ktorá by mala za následok vznik dopravnej nehody. Znaleckým posudkom č. 369/2012 Ing. Petra Rosenbergera bolo na základe posúdenia techniky jazdy jednotlivých vodičov zistená technická príčina dopravnej nehody a to nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Citroën Xsara. Nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Citroën Xsara bola tým prvkom, ktorý vyvolal kolíznu situáciu. Zároveň pre rýchlosť dovolenú v mieste dopravnej nehody 90 km/h vodič vozidla Citroën Xsara vytvoril vodičovi vozidla Škoda Favorit prekážku z technického hľadiska náhlu. Žalobkyňa 1/ a B. D. uzavreli manželstvo dňa 05.11.1965. Žalobkyni 1/ bolo poukázané poistné plnenie vo výške 9660 eur ako sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia za 600 bodov (posttraumatická stresová porucha s úzkostnými stavmi). Poistnou zmluvou č. 6562747226 zo dňa 24.03.2011 uzavrel žalovaný 2/ s Ing. Z. S. poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - skupina vozidla B2b, zelená metalíza, rok výroby 1998, so začiatkom poistenia 25.03.2011 na neurčito. Žalovaný 1/ je od 20.08.2014 vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Žalobkyňa 1/ je dlhodobo sledovaná v psychiatrickej starostlivosti pre depresívnu symptomatiku, stavy úzkosti po prekonanej psychotraume/autohavária, sú jej predpísané lieky.

6. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú: existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobcov), porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov), príčinná súvislosť medzi touto ujmou a protiprávnym konaním. Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že v dôsledku tejto dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1/ došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. V danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadosťučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (porovnaj napr. rozsudok NS ČR zo dňa 28.02.2005 sp. zn. 30 Cdo 1678/2004, ako aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 a 1 Cdo 77/2009, 3 Cdo 228/2012). V danej veci v dôsledku tragickej smrti manžela žalobkyne 1/ a zároveň otca žalobcov 2/ a 3/ následkom dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného manžela, čím je žalobkyňa 1/ do budúcna ochudobnená o rodinný život a táto spočíva aj v citovej strate, keď žalobkyňa 1/ smrťou manžela stratila jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Zároveň utrpela citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch

úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Žalobkyni 1/ sa smrťou manžela zmenil celý život, pretože s manželom žili v šťastnom a spokojnom manželstve, vychovali spoločne dve deti, manžel pracoval na záhrade, staral sa o chalupu. Žalobkyňa 1/ má zhoršený zdravotný stav, je plačlivá. Ťažko znáša útrapy života bez manžela. S manželom trávili všetok čas na dôchodku, bez nejakých zásadných povinností, spoločne pomáhali so starostlivosťou o vnuka, čo však nehoda prekazila, keď aj pred dôchodkom pracovali na jednom pracovisku. Zároveň žalobcovia 2/ a 3/ utrpeli tak ako žalobkyňa 1/ následkom dopravnej nehody stratu milovaného otca, čím sú do budúcna ochudobnení o rodinný život a táto strata spočíva aj v citovej stránke, keď navždy stratili otca a pocit, že sú aj naďalej dieťaťom, ktorému je ich otec vždy na blízku a oporou v prípade potreby. Žalovaný 1/ svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je nepochybné, že ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú. V danom prípade mal súd za to, že nie je potrebné preukazovať, že došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobcov v spoločnosti, pretože to nie je obligatórnou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri zásahu do práva na ochranu osobnosti, spočívajúcom v narušení súkromného a rodinného života. Svedeckými výpoveďami mal súd v konaní preukázané, že vzťahy medzi žalobcami a nebohým B. D. boli funkčné. Tak žalobkyňa ako aj žalobcovia mali k nebohému vrúcny vzťah a jeho stratu ťažko znášajú aj s odstupom času. Jediným predpokladom je, že primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 je nepostačujúce, následok spočívajúci v znížení vážnosti osoby v spoločnosti je v § 13 ods. 2 uvedený len príkladmo a nevzťahuje sa na zásahy do súkromného alebo rodinného života fyzickej osoby. Neoprávnený zásah do práva na súkromie totiž nemusí vždy vyvolať zníženie vážnosti alebo dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby v spoločnosti. Porušenie práva na súkromie treba odlišovať od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného 1/ k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti manžela žalobkyne 1/, keď táto prišla o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby, utrpela i citovú traumu. Citová, morálna a sociálna ujma žalobkyne 1/ bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 1/. Uvedené platí aj v prípade žalobcov 2/ a 3/, keď možnosť zachovať s otcom sociálne a citové väzby bola narušená a utrpená ich citová trauma bola v priamej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 1/. Žalovaný 1/ svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

7. Žalobcovia žiadali od žalovaných každý titulom nemajetkovej osobnostnej ujmy sumu po 20.000,- eur. Táto suma sa však súdu javila ako zjavne neprimerane vysoká. Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 OZ, je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 OZ, t. j. jednak zo závažnosti vzniknutej ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal u každého žalobcu predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia manžela žalobkyne 1/ a zároveň otca žalobcov pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. Zohľadnil aj to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin žalovaného 1/. V konaní nebolo preukázané a uvedené nebolo ani nikým tvrdené, spoluzavinenie B. D. na predmetnej dopravnej nehode. Súd dospel k záveru, že v danom prípade je primeranou výška nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur v prípade žalobkyne 1/, ktorá podľa názoru súdu zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manžela žalobkyne 1/ a dôsledky, ktoré táto strata u žalobkyne 1/ vyvolala. Následkom protiprávneho konania žalovaného 1/ došlo v danom prípade k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských väzieb medzi žalobkyňou 1/ a jej manželom a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobkyne 1/, práva na jej súkromie a rodinný život. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia nemôže odčiniť dopad protiprávneho konania žalovaného 1/. Právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby. Porušením svojich povinností nedodržaním pravidiel cestnej premávky sa žalovaný 1/ dopustil zásahu do rodinného súkromia žalobcov. Trauma

žalobkyne 1/ je neodstrániteľná, preto je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške ako bolo uvedené vyššie. Súd sa nestotožnil s právnou argumentáciou žalovaných, ktorí žiadali, aby súd v konaní zohľadnil, že žalobkyni 1/ bolo už žalovaným 2/ vyplatená náhrada škody za bolestné vo výške 8535,90 eur (555 bodov) a za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 9660 eur (600 bodov posttraumatická stresová porucha s úzkostnými stavmi). Predmetné finančné čiastky, ktoré už boli žalobkyni 1/ vyplatené sa netýkajú nároku, ktorý si uplatnila v tomto konaní a titulom nemateriálnej ujmy ako pozostalá po manželovi, ktorý zomrel pri dopravnej nehode, ale týkajú sa nárokov žalobkyne 1/ ako účastníčky dopravnej nehody, pri ktorej zomrel jej manžel. V prípade žalobcov 2/ a 3/ súd zohľadnil, že obaja už boli v čase smrti ich otca dospelí, s vlastnými rodinami ako to, že žiaden z nich už nežili v domácnosti s otcom. Obaja žalobcovia 1/ a 2/ mali k ich otcovi vrúcny vzťah, obom bol ich otec morálnou oporou, boli s otcom v pravidelnom kontakte, keďže všetci žijú v blízkosti. Stratili možnosť prežívať s ním pozitívne aj prípadné negatívne stránky života, vzájomnú pomoc a podporu, skutočnosť ktorú ani nie je potrebné osobitne dokazovať. Súd mal za to, že u obidvoch je dôvodná suma 7.500 eur s ohľadom na vyššie uvedené. Ide o nenávratnú ujmu; trauma zo straty syna je pre rodičov neodstrániteľná. Zásah do ich osobnostných práv spôsobil vinník dopravnej nehody, motorovým vozidlom, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného 2/. Žalobcovia však v konaní nepreukázali, že by tragická smrť ich manžela a otca zanechala následky fatálneho charakteru, spočívajúce napr. v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení ich zdravotného stavu, v preukázateľne negatívnej trvalej duševnej traume a pod..

8. Pri riešení otázky, kto nesie zodpovednosť za zásah do osobných práv žalobcov podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. kto je pasívne legitimovaný, vzal súd do úvahy, že z hľadiska obsahu a účelu sú zodpovednostným vzťahom vzniknutým v dôsledku zásahu do osobnostných práv najbližšie zodpovednostné vzťahy, na ktoré dopadajú ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. V zodpovednostnom právnom vzťahu na jednej strane vystupuje ten, kto sa dopustil protiprávneho konania a na druhej strane ten, komu týmto protiprávnym konaním vznikla určitá ujma. Totožný je účel oboch inštitútov - zabezpečiť v čo najväčšej miere nahradenie vzniknutej škody. Žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla jazdil na vozidle, ktorého prevádzkovateľom bol jeho otec a v dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k vzniku škody, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný 1/ v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu. Predpokladmi zodpovednosti v zmysle ust. § 420 ods. 1 OZ sú a) protiprávny úkon - v tomto prípade porušenie pravidiel cestnej premávky, b) spôsobenie škody, c) príčinná súvislosť medzi a) a b) a d) predpokladané zavinenie s možnosťou exkulpácie podľa § 420 ods. 3 OZ. Protiprávny úkon žalovaného 1/, spočívajúci v porušení pravidiel cestnej premávky, vznik škody spočívajúci v poškodení zdravia a úmrtí B. D. manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1/ a vznikom škody ako aj zavinenie žalovaného 1/ tak bola dostatočne preukázaná. Súd posúdil zodpovednosť žalobcu 1/ predovšetkým v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 Obč. zákonníka titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu a to z dôvodu, že v danom prípade bolo vzhľadom na výsledky trestného konania jednoznačne preukázané zavinenie žalovaného 1/ vo forme nedbanlivosti.

9. Pasívna legitimácia žalovaného 2/ ktorý je poistiteľom žalovaného 1/ (zodpovednostného subjektu) a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu škody spoločne a nerozdielne so žalovanými 1/ a 2/ vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške (v tom rozsahu) v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poistiteľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, t. j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o. i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona). Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 2/, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením a teda neexistuje právny titul, na základe ktorého by mal žalovaný 2/ plniť žalobcom nemajetkovú ujmu v peniazoch, preto namietal nedostatok svojej pasívnej legitimácie pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď poukazoval na to, že ako poisťovateľ vozidla je povinný poskytnúť žalobcovi ako poškodenému náhradu škody vzniknutej v dôsledku predmetnej dopravnej nehody v prípade zodpovednosti žalobcov, pričom rozsah tejto náhrady vymedzuje § 4 z. č. 381/2001 Z. z.. V zmysle tohto ustanovenia žalovaný 2/ nie je povinný za žalovaného 1/ poskytnúť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný 2/ nesúhlasil s eurokonformným výkladom pojmov náhrada škody a

škoda na zdraví v zmysle ustanovení z. č. 381/2001 Z. z. a teda, že by sa nemajetková ujma mala považovať za súčasť náhrady škody na zdraví. Dôvodil odlišnosťou práva na náhradu škody na zdraví a práva na náhradu nemajetkovej ujmy, keď každé z uvedených práv je samostatným právom ničím nesúvisiacim s druhým z uvedených práv. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je upravené v § 11 až 17 OZ upravujúcich ochranu osobnosti, právo na náhradu škody na zdraví je upravené v § 420 až 450 OZ. Smernica EÚ je normatívnym aktom, adresovaným členským štátom a nie občanom, jednotlivcom, či orgánom členských štátov, preto je záväzná len pre členské štáty avšak len pokiaľ ide o dosiahnutý výsledok a nie pokiaľ ide o formu či metódy použité členskými štátmi na dosiahnutie určeného výsledku. Jednotlivcom nevznikajú priamo zo smernice žiadne práva či povinnosti, práva a povinnosti im vzniknú len z vnútroštátnych predpisov obsahujúcich implementáciu smernice. Eurokonformný výklad pojmov náhrada škody na zdraví a náhrada nemajetkovej ujmy je podľa žalovaného 2/ neprípustným extenzívnym výkladom zákona. Právna úprava povinného zmluvného poistenia neobsahuje žiadnu zmienku o vzťahovaní sa poistenia na nemajetkovú ujmu spôsobenú tretím osobám poisteným. Súdny dvor EÚ podľa neho nevyslovil záver, že v zmysle z. č. 381/2001 Z. z. je poisťovateľ povinný z povinného zmluvného poistenia odškodňovať aj náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej zásahom do osobnostných práv poškodených. V danom prípade súd dospel k záveru, že zásah do osobnostných práv žalobcov (do jeho práva na súkromný a rodinný život) bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný 1/. Žalovaný 2/ bol poisťovateľom jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súd dospel k záveru, že žalovaný 2/ je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný podľa § 15 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Poistený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi.

10. Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone č. 381/2001 Z. z. Súd bol toho názoru, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona č. 381/2001 Z. z. (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia.

11. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 je aj ústavne konformný, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730 násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46.485,40 eur (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy poskytovaná z úrazového poistenia. Niet preto rozumného dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako

zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť. Je takmer nemožné vyčísliť hodnotu straty ľudského života v peňažnej forme, preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu a v rámci zohľadnení všetkých rozhodujúcich skutkových okolností, dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy, keď rozhodujúcim dôkazným prostriedkom bol samotný žalobný návrh a výsluch žalobcu. Pokiaľ účastníci konania poukazovali na rozhodovaciu prax súdov v obdobných prípadoch, ktorými podporili svoju argumentáciu, súd mal za potrebné zdôrazniť, že skutkové okolnosti každého jedného prípadu sa líšia. Čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a rozhodovacej praxe súdov, súd príkladmo poukázal napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výškach priznaných žalobcom po úmrtí manželky a matky za neprimerané. Ďalej súd poukázal na zákonnú úpravu ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení ku dňu 10. 4. 2012 na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; 1) náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť. 2) Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v roku 2012 v zmysle Nariadenia vlády č. 343/2011 Z.z., pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou bola určená vo výške 327,20 eur mesačne (50 x 327,20 = 16.360 eur).

12. Napokon pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

13. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. S použitím eurokomformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto podľa súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa citovaného zákona, a preto je aj daná pasívna legitimácia

žalovaného 2/ na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, a to spoločne a nerozdielne so žalovaným 1/. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca.

14. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. októbra 2013 (C-22/12) vo veci Haasová, pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe týchto svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa výroku ktorého článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/15/EHS z 11.05.2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V 56. bode rozsudku Súdny dvor konštatoval, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve. V 57. bode rozsudku sa uvádza, že tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Citovaným rozsudkom Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súdny dvor súčasne upozornil, že i keď nerozhoduje vnútroštátny spor, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora, pričom týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

15. Identický právny záver prijal Súdny dvor Európskej únie aj v rozsudku vo veci C-277/12 z 24.10.2013, v ktorom sa náhrady nemajetkovej ujmy domáhal maloletý syn, ktorého rodičia zomreli pri dopravnej nehode.

16. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

17. Rozsudky Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa prejudiciálnych otázok sú spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie, ktoré sa v ňom nachádzajú, záväzné pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Benedetti, 52/76, 3.2.1977, Zb. s. 163, bod 26), ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Milch, Fett a Eierkontor, 29/68, 24.6.1969, Zb. s. 165, bod 2). Súdny dvor výkladom úniového ustanovenia objasňuje zmysel a pôsobnosť vykladaného ustanovenia už od okamihu, kedy toto ustanovenie nadobudlo účinnosť. Súdnym dvorom interpretované ustanovenie musia vnútroštátne súdy aplikovať aj na právne vzťahy, ktoré vznikli alebo boli založené pred vynesením prejudiciálneho rozsudku. Prejudiciálny rozsudok teda nemá konštitutívny, ale len deklaratórny charakter a pôsobí ex tunc (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie vo veciach Kempter, C-2/06, 12.2.2008, Zb. s. I-411, bod 35; Kühne a Heitz, C-453/00, 13.1.2004, Zb. s. I-837, bod 21; Blaizot, 24/86, 2.2.1988, Zb. s. 379, bod 27). V zmysle citovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorou je všeobecný súd členského štátu viazaný, je náhrada nemajetkovej ujmy jednou z náhrad krytých povinným zmluvným poistením. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ)

umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy, musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd preto neuznal právnu argumentáciu žalovaného 2/, že nie je pasívne legitimovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (citované z nálezu Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.03.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a aby zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý.

18. Vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice. Pri výklade pojmov "náhrada škody, škoda na zdraví" súd prvej inštancie vychádzajúc z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie č. C-22/12 zo dňa 24. októbra 2013 správne uzavrel, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví.

19. V predmetnej právnej veci aplikovateľným vnútroštátnym právom sú zákony č. 381/2001 Z.z., Občiansky zákonník, ako aj výklad tzv. „motorových smerníc“ EÚ. Ustanovenia týchto smerníc (a ich jazykové mutácie) považujú za synonymá pojmy „ujma na zdraví“, a „osobná ujma“ (v anglickom preklade „personal injury“), pričom v tejto súvislosti je potrebné vychádzať zo štruktúry a účelu smernice. Uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ a snažia sa najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, a teda pod pojem ujma na zdraví zaradiť akúkoľvek ujmu, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity osoby, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Náhrady nemajetkovej ujmy sa pritom okrem obetí škôd môžu domáhať aj ich pozostalí; únijné právo to nevylučuje. Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť, že ustanovenia týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy patria do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti (§ 11 a nasl.), a ktorá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova (§ 415 a nasl.). Zodpovednosť poisteného za spôsobenie dopravnej nehody a usmrtenie ďalších osôb vznikla na základe dopravnej nehody a má okrem trestnoprávnej aj občianskoprávnu povahu, vplýva aj na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody.

20. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod..

21. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcami požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd neuznal právnu argumentáciu žalovaného 1/ a 2/, že nie sú pasívne legitimovaní ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

22. Ujmu vo všeobecnosti možno definovať ako zničenie alebo oslabenie právneho pomeru, a to v neprospech niektorého alebo všetkých subjektov tohto pomeru. K zničeniu právneho pomeru môže prísť aj usmrtením člena rodiny (rodiča, dieťaťa, manžela/manželky) , ktorá skutočnosť spôsobí zničenie rodinnoprávneho pomeru, ku ktorému patria osobnostné práva, rodinné vzťahy, prípadne aj vyživovacia povinnosť (napríklad Luby, Š.: Prevencia a zodpovednosť v občianskom práve. I. zväzok. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1958, s. 274, 275, 280, 285-288).

23. S poukazom na vyššie uvedené preto, podľa názoru súdu, za ujmu na zdraví patrí okrem majetkovo vyjadrenej zložky aj náhrada nemajetkovej ujmy ako forma satisfakcie za spôsobenú ujmu. Logicky preto aj na tento prejednávaný prípad je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. v spojení s § 13 OZ. Pri usmrtení osoby náhrada majetkovej ujmy (škody) v podobe ušlého zárobku, prípadne v úhrade liečebných nákladov, neprichádza do úvahy, pretože dotknutá osoba zomrela. Rovnako neprichádza do úvahy materiálna nemajetková ujma v podobe bolestného alebo SSÚ.

24. Podľa názoru súdu v prípade usmrtenia osoby majú teda pozostalí právo na náhradu nemateriálnej nemajetkovej ujmy spočívajúcej v trvalých alebo vo veľmi dlho po usmrtení im blízkej osoby trvajúcich útrapách spojených s vedomím jej trvalej straty. Nemateriálna nemajetková ujma sa nedá vyjadriť v peniazoch, preto nemôže ísť o ekvivalentnú náhradu, ale o primeranú satisfakciu poskytovanú vo forme náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ (v spojení s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 a C-277/12 citovanými vyššie).

25. Podľa ustanovenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka v platnom znení, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne. Citované ustanovenie upravuje tzv. pasívnu solidaritu, ktorá je vyjadrená termínom „spoločne a nerozdielne“. Je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane a ich povinnosťou splniť dlho tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Jej funkcia spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia. V zmysle ods. 1 však treba zdôrazniť, že solidarita môže byť založená jednak právnym predpisom, pričom v takomto prípade pasívna solidarita je upravená výslovne a vyplýva zo znenia toho ktorého ustanovenia právne normy. Solidarita môže byť ďalej založená rozhodnutím súdu, dohodou účastníkov alebo povahou plnenia.

26. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. V uvedenom zmysle je určujúci obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky.

27. Súd vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním vypočutím účastníkov konania, listinnými dokladmi založenými v spise, pričom prihliadol na ďalší obsah spisového materiálu (§ 120 ods. 1 OSP). Žalobcovia vo svojom návrhu boli povinní v zmysle ust. § 79 ods. 1 OSP pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazy, ktorých sa dovolávajú a ďalej prispieť k dosiahnutiu účelu konania pravdivým a úplným opísaním potrebných skutočností a označením dôkazných prostriedkov v zmysle ust. § 101 ods. 1 OSP Súd teda vec prejednal v intenciách tvrdení uvádzanými žalobcami, ktorými odôvodňovali svoj žalobný návrh. Vykonaným dokazovaním považoval skutkový stav za dostatočne preukázaný na rozhodnutie vo veci samej a zároveň existencia ďalších dôkazov v konaní nevyplynula najavo, a to ani z priebehu konania ani zo samotného návrhov žalobcov. Skutkové zistenia nadobudnuté vykonaným dokazovaním považoval súd za dostatočné pre posúdenie rozhodujúcich skutočností vzťahujúcich sa k meritu, a preto uzavrel, že nebolo potrebné nariaďovať výnimočné ďalšie dokazovanie nad rozsah dôkaznej aktivity účastníkov konania (§ 120 ods. 1, 4 OSP).

28. Dopĺňacím rozsudkom rozhodol súd o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 3 OSP podľa ktorého aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak

mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia. Súd priznal žalobcom 1/, 2/ a 3/, ktorí mali v konaní čiastočný úspech, s prihliadnutím na to, že výška plnenia závisela od úvahy súdu, plnú náhradu trov konania každému v sume 1.080,45 eur. Pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny súd vychádzal z § 10 ods. 8, § 13 ods. 2, § 13a, § 16 ods. 3, ods. 4, § 17 ods. 1, § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Celková suma náhrady trov konania pozostáva z nasledovných úkonov právnej služby á 136,94 eur:
- príprava a prevzatie zo dňa 30. 10. 2013
- písomné podanie na súd zo dňa 22. 1. 2014
- písomné podanie zo dňa 18. 6. 2014
- účasť na pojednávaní dňa 19. 6. 2014
- účasť na pojednávaní dňa 7. 10. 2014
- účasť na pojednávaní dňa 22. 1. 2015
- účasť na pojednávaní dňa 2. 4. 2015
- účasť na pojednávaní dňa 23. 6. 2015
- účasť na pojednávaní dňa 24. 11. 2015

9 x á 136,94 eur (vyčíslené ako 3 x á 91,29 eur = 273,87 x 50 %), 1 x režijný paušál á 7,81 eur, 4 x režijný á paušál 8,04 eur, 4 x režijný paušál á 8,39 eur, náhrada straty času za účasť na pojednávaní dňa 19. 6. 2014 cesta Lučenec - Trnava a späť za 9 polhodín á 13,40 eur, účasť na pojednávaní dňa 7. 10. 2014 cesta Lučenec - Trnava a späť za 9 polhodín á 13,40 eur, účasť na pojednávaní dňa 22. 1. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť za 9 polhodín á 13,98 eur, účasť na pojednávaní dňa 2. 4. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť za 9 polhodín á 13,98 eur, účasť na pojednávaní dňa 23. 6. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť za 9 polhodín á 13,98 eur, účasť na pojednávaní dňa 24. 11. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť za 9 polhodín á 13,98 eur, cestovné za použitie motorového vozidla EČ LC064BN v zmysle § 16 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z, zákona č. 283/2002 Z. z., Opatrenia MPSVaR č. 181/2008 Z. z. za účasť na pojednávaní dňa 19. 6. 2014 cesta Lučenec - Trnava a späť/ 1 x 410 km x 0,183 € + náhrada za pohonné hmoty 6,7l/100 km x 410 km x 1,361 eur, za účasť na pojednávaní dňa 7. 10. 2014 cesta Lučenec - Trnava a späť/ 1 x 410 km x 0,183 € + náhrada za pohonné hmoty 6,7l/100 km x 410 km x 1,326 eur, za účasť na pojednávaní dňa 22. 1. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť/ 1 x 410 km x 0,183 € + náhrada za pohonné hmoty 6,7l/100 km x 410 km x 1,135 eur, za účasť na pojednávaní dňa 2. 4. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť/ 1 x 410 km x 0,183 € + náhrada za pohonné hmoty 6,7l/100 km x 410 km x 1,191 eur, za účasť na pojednávaní dňa 23. 6. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť/ 1 x 410 km x 0,183 € + náhrada za pohonné hmoty 6,7l/100 km x 410 km x 1,196 eur, za účasť na pojednávaní dňa 24. 11. 2015 cesta Lučenec - Trnava a späť/ 1 x 410 km x 0,183 € + náhrada za pohonné hmoty 6,7l/100 km x 410 km x 1,091 eur. Súd vyčíslil náhradu vo výške 2701,12 eur (1232,46 + 7,81 + 32,16 + 33,56 + 241,20 + 503,18 + 450,18 + 200,55). Vyčíslenú náhradu súd zvýšil o 20 % DPH 540,22 eur (zo sumy 2701,12 eur). Celkovo súd vyčíslil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 3241,34 eur (2701,12 + 540,22). Nakoľko právny zástupca zastupoval v konaní troch žalobcov, preto súd zaviazal žalovaných zaplatiť každému žalobcovi spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1080,45 eur ako 1/3 zo sumy 3241,34 eur a to v zmysle ustanovenia § 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku právnemu zástupcovi žalobcov Mgr. Ľudovítovi Paulovičovi.

29. Pokiaľ ide o cenu za pohonné hmoty, právny zástupca žalobcov nepredložil doklad o ich zakúpení zo dňa 19. 6. 2014 a žiadal priznať cenu 1,361 eur za liter. Súd mal preukázanú cenu pohonných hmôt zverejnených na Y. /Štatistický úrad SR/ za deň 19. 6. 2014 v sume 1,361 eur za liter /motorová nafta/, ktorú súd aj priznal. Pokiaľ ide o cenu za pohonné hmoty, právny zástupca žalobcov nepredložil doklad o ich zakúpení zo dňa 7. 10. 2014 a žiadal priznať cenu 1,326 eur za liter. Súd mal preukázanú cenu pohonných hmôt zverejnených na Y. /Štatistický úrad SR/ za deň 7. 10. 2014 v sume 1,326 eur za liter / motorová nafta/, ktorú súd aj priznal. Pokiaľ ide o cenu za pohonné hmoty, právny zástupca žalobcov nepredložil doklad o ich zakúpení zo dňa 22. 1. 2015 a žiadal priznať cenu 1,135 eur za liter. Súd mal preukázanú cenu pohonných hmôt zverejnených na Y. /Štatistický úrad SR/ za deň 22. 1. 2015 v sume 1,135 eur za liter /motorová nafta/, ktorú súd aj priznal. Pokiaľ ide o cenu za pohonné hmoty, právny zástupca žalobcov nepredložil doklad o ich zakúpení zo dňa 2. 4. 2015 a žiadal priznať cenu 1,191 eur za liter. Súd mal preukázanú cenu pohonných hmôt zverejnených na Y. /Štatistický úrad SR/ za deň 2. 4. 2015 v sume 1,191 eur za liter /motorová nafta/, ktorú súd aj priznal. Pokiaľ ide o cenu za pohonné hmoty, právny zástupca žalobcov nepredložil doklad o ich zakúpení zo dňa 23. 6. 2015 a žiadal priznať cenu

1,196 eur za liter. Súd mal preukázanú cenu pohonných hmôt zverejnených na Y. /Štatistický úrad SR/ za deň 23. 6. 2015 v sume 1,201 eur za liter /motorová nafta/, priznal požadovanú cenu. Pokiaľ ide o cenu za pohonné hmoty, právny zástupca žalobcov nepredložil doklad o ich zakúpení zo dňa 24. 11. 2015 a žiadal priznať cenu 1,099 eur za liter. Súd mal preukázanú cenu pohonných hmôt zverejnených na Y. / Štatistický úrad SR/ za deň 24.11.2015 v sume 1,091 eur za liter /motorová nafta/, ktorú súd aj priznal.

31. Podľa ustanovenia § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v platnom znení vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1.000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

32. Súd nepriznal žalobcom náhradu trov právneho zastúpenia za tri režijné paušály ku každému úkonu právnej služby, a pri výpočte vychádzal z hodnoty jedného režijného paušálu ku každému úkonu právnej pomoci, ktorý následne rozdelil medzi troch žalobcov, keď spôsob vyčíslenia právnym zástupcom žalobcov nemá oporu vo vyhláške č. 655/2004 Z. z. v platnom znení.

33. Súd nepriznal žalobcom náhradu trov právneho zastúpenia a to cestovné a náhradu straty času za úkon právnej pomoci dňa 30.10.2013 (príprava a prevzatie), keď nemal právnym zástupcom preukázanú opodstatnenosť tejto požiadavky a teda, že k príprave a prevzatiu došlo mimo miesto výkonu jeho činnosti a to v Trnave, keď právny zástupca žalobcov má miesto výkonu svojej činnosti v Lučenci a nie v Trnave.

34. Vzhľadom na to, že žalobcovia sú zo zákona od platenia súdnych poplatkov oslobodení, súd zaviazal žalovaného 2/ na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 832,50 eur (333 eur + 249,75 eur + 249,75 eur), keď žalovaný 1/ je oslobodený od poplatku, nakoľko mu bol rozhodnutím sp. zn. 4108/2014 zo dňa 10.04. 2014 Centrom právnej pomoci priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci. Súd vychádzal z úspechu žalobkyne 1/ v konaní 50 %, pričom žalovaný 2/ bol v konaní úspešný 50 %, preto súd vyčíslil sumu 333 eur ako 50 % súdneho poplatku 666 eur (66 eur + 600 ako 3 % zo sumy 20 000 eur predmet konania žalobkyne 1/). Žalobca 2/ bol v konaní úspešný 37,50 %, žalovaný 2/ bol úspešní 62,50 %, preto súd vyčíslil súdny poplatok vo výške 249,75 eur ako 37,50 % zo sumy 666 eur (66 eur + 3 % z 20 000 eur predmet konania žalobcu 2/). Žalobca 3/ bol v konaní úspešný 37,50 %, žalovaný 2/ bol úspešný 62,50 %, preto súd vyčíslil súdny poplatok vo výške 249,75 eur ako 37,50 % zo sumy 666 eur (66 eur + 3 % z 20.000 eur predmet konania žalobcu 3/).

35. Uznesením č. k. 8C/21/2014-163 zo dňa 01.7.2015 súd priznal svedočné vo výške 3,59 eur zo štátnych prostriedkov. Súd uložil žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania, ktoré platil a to svedočné vo výške 1,50 eur a to vo výške 3,59 eur ako 41,67 %, keď žalovaný 2/ bol v celom konaní neúspešný 41,67 % a úspešný 58,33 %. Nakoľko bol žalovanému 1/ priznaný Centrom právnej pomoci priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci je oslobodený od platenia súdneho poplatku a náhrady trov štátu, preto súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku VI. svojho rozhodnutia.

36. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorý žiadal, aby súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh žalobcov 1/ až 3/ voči žalovanému 1/ zamieta. Zároveň navrhol, aby súd priznal žalovanému 1/ náhradu trov konania a to aj v prípade, že nebude mať vo veci úspech, nakoľko s poukazom na ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Žalovaný 1/ nedal svojim správaním príčinu na podanie návrhu na začatie konania proti jeho osobe. Vo svojom odvolaní uviedol, že je nepochybné, že žalovaný 1/ je zodpovedný za dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k smrteľnému zraneniu vodiča protiidúceho vozidla, manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/, ktorý na následky zranenia zomrel. Vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe tým došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov v zmysle ust. § 11 OZ. V čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, poistené na základe poistnej zmluvy č. 6562747226 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v poisťovni Kooperativa poisťovňa, a.s.. Na základe poistnej zmluvy došlo v prospech žalobcov k poistnému plneniu, a to náklady na pohreb a pomník v sume 2.444,39 eur, odťah vozidla v sume 132,31 eur, vecná škoda v sume 1.154 eur, poškodené okuliare v sume 67,50 eur, a pre žalobkyňu ako účastníčku nehody bolestné v sume 5.817 eur a doplatok bolestného v sume 2.909 eur, sťaženie spoločenského uplatnenia za

postraumatickú stresovú poruchu s úzkostnými rysmi v sume 9.660 eur. Je nepochybné, že smrťou manžela a otca žalobcov bolo zasiahnuté do ich osobnostných práv, keď úmrtím ich najbližšieho došlo k narušeniu ich duševného zdravia. Pre účely priznania nároku na nemajetkovú ujmu v zmysle ust. § 13 OZ je však potrebné skúmať, do akej miery došlo k narušeniu integrity u každého pozostalého osobitne, nakoľko úmrtie v rodine je pozostalými vždy vnímané individuálne a nemá na každého rovnaký dopad. Tiež je potrebné prihliadať aj na ďalšie okolnosti danej veci, najmä primeranosť zadosťučinenia, ktoré bolo pozostalým už poskytnuté a tiež na okolnosti na strane osoby, ktorá smrť ich blízkeho zavinila. Žalovaný 1/ mal vydané vodičské oprávnenie dňa 24.02.2012. Dopravnú nehodu zavinil dňa 11.03.2012 neúmyselne, keď sa na vlhkej vozovke dostal do šmyku a v dôsledku nesprávnej techniky riadenia uviedol vozidlo do nestabilného stavu, čoho následkom bol náraz do zvodidiel a následný prejazd do protismeru, čím vyvolal kolíznu situáciu. Ako začínajúci vodič nemal žiadne skúsenosti s riadením vozidla v situácii, do ktorej sa dostal a nedokázal nehode zabrániť. Za svoje konanie bol odsúdený v trestnom konaní a bol mu uložený trest odňatia slobody s podmienečným odkladom so skúšobnou dobou v trvaní 5 rokov. Treba tiež poukázať na to, že žalobkyni 1/ bolo poskytnuté poisťovňou nielen poistné plnenie za poškodenie zdravia, ktoré utrpela v dôsledku dopravnej nehody, ale jej bolo poskytnuté aj plnenie v sume 9.660 eur, a to podľa lekárskeho posudku za postraumatickú stresovú poruchu s úzkostnými rysmi, teda za psychickú ujmu, ktorá sa u nej prejavila práve v dôsledku straty manžela. Za citovú ujmu, ktorú žalobkyňa utrpela vo forme šoku a smútku zo straty manžela jej tak už bolo poisťovňou poskytnuté primerané zadosťučinenie vo forme finančného odškodnenia, a preto rozhodnutie súdu o priznaní ešte ďalšej sumy 10.000 eur pre žalobkyňu, ako odškodnenie za citovú ujmu je nedôvodné. Žalobcovia 2/ a 3/, teda deti zomrelého, v konaní nepreukázali, že by protiprávnym konaním žalovaného 1/ bolo zasiahnuté do ich práva na súkromie, resp. do rodinného života takou mierou, že by to bránilo naplno rozvíjať ich citové potreby. Strata rodiča je pre nich bezpochyby traumatizujúca, žiadnym dôkazom však nebolo v konaní preukázané, že by žalobcovia stratili pocit, že sú aj naďalej dieťaťom, ktorému je ich otec na blízku a oporou v prípade potreby tak, ako sa uvádza v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. V tejto súvislosti treba prihliadnuť na skutočnosť, že žalobcovia sú dospelí ľudia, ktorí majú svoje rodiny, finančne sú nezávislí na rodičoch, pred nehodou nežili s nebohým v spoločnej domácnosti, nebohý im neposkytoval žiadnu pomoc, ktorá by bola pre nich jeho úmrtím nenahraditeľnou stratou, nepreukázali žiadne zdravotné problémy spojené so stratou rodiča, ich vzťah k nebohému otcovi bol štandardný, ktorý sa vyvíjal desiatky rokov. Práve toto dlhšie obdobie umožnilo žalobcom naplniť vzťah rodiča a dieťaťa v celej šírke vzájomných väzieb a preto ich žiaľ a smútok zo straty otca nie sú tak výrazné, aby bolo potrebné poskytnúť im akúkoľvek nemajetkovú ujmu. Ich žalobný návrh je preto absolútne nedôvodný. V otázke, či náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. OZ spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie a v prípade, že aj odvolací súd dospeje k záveru, že nárok žalobcov je dôvodný, je toho názoru, že v danom prípade je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Je toho názoru, že s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, ktorým je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo prevádzkou dopravných prostriedkov, sa v rámci náhrady škody podľa ust. § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 OZ. Poukazuje tiež na ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., z ktorého vyplýva priamy nárok poškodeného uplatniť si náhradu priamo proti poisťovateľovi, preto navrhuje, aby náhradou nemajetkovej ujmy bola v záujme splnenia účelu samotného poistenia a uspokojenia priznaného nároku zaviazaná povinnosťou plnenia priamo poisťovňa. Poukazuje pritom na osobu žalovaného 1/, ktorý je evidovaný na ÚPSVaR ako uchádzač o zamestnanie, má iba príjem z príležitostných brigád, nemá žiadny majetok, finančne je závislý na rodičoch, ktorí ho živia, teda pre svoju nesolventnosť nie je schopný žiadneho finančného plnenia.

37. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie aj žalovaný 2/ a to v časti, kde ho súd prvej inštancie zaviazal na plnenie žalobcom. Uviedol, že s argumentáciou súdu prvej inštancie, kde konštatoval, že je daná pasívna a vecná legitimácia žalovaného 2/ sa nestotožňuje. Okresný súd vo svojom odôvodnení vôbec neuviedol samotné rozhodnutie ESD z 24.10.2013 vo veci C-22/12. Smernice uvedené v rozhodnutí ESD boli v roku 2009 konsolidované smernicou 2009/2013. Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Na druhej strane bolo účelom týchto smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania

nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Okresný súd v zmysle svojho rozhodnutia priznal tzv. motorovým smerniciam priamy účinok. Smernice majú špeciálne postavenie v rámci komunitárneho práva spoločenstva a sú záväzné pre členské štáty spoločenstva, ktorým sú určené, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva na orgány členského štátu. Smernica je vždy adresovaná členským štátom. Nezaväzuje a nezakladá priamo práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám. Významným rozhodnutím ESD v danom prípade je rozhodnutie vo veci Marshall C - 152/84. Právnym titulom k záväznosti existujúcej judikatúry ESD pre národné súdy nie je jeho normatívny charakter, ktorý neexistuje, ale povinnosť aplikovať komunitárne právo správne, t. j. tak, ako určil Súdny dvor. ESD nemá kompetenciu vykladať vnútroštátne predpisy, pokiaľ nie sú v rozpore s nejakým konkrétnym nariadením alebo Smernicou EÚ. Žalovaný 2/ zastáva právny názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia, a preto rozhodnutie okresného súdu o pasívnej zodpovednosti žalovaného 2/ nie je správne. Okresný súd sa totiž nevysporiadal so skutkovými okolnosťami prípadu posudzovaného ESD v konaní C - 22/12. Z predmetného rozsudku ESD v právnej veci E. D. proti 1/ Q. S., 2/ C. D. prejednávanej na Krajskom súde v Prešove je evidentné, že ide o prípad dopravnej nehody, ktorá sa stala na území Českej republiky. Pri dopravnej nehode na území Českej republiky došlo dňa XX.XX.XXXX k úmrtiu p. D., manžela žalobkyne. V zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzatvorené v D. 04.05.1971, ktorý ratifikovala Slovenská a Česká republika, ako i ďalšie krajiny „Rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode.“. Článok 4 tohto dohovoru upravuje výnimky pre prípad, ak sa na dopravnej nehode zúčastní iba jedno vozidlo registrované v inom štáte, než v ktorom došlo ku nehode. Pod písmenom b) sa však uvádza, že ak sa na nehode zúčastňujú dve vozidlá alebo viac vozidiel, platí ustanovenie písm. a) iba v prípade, že všetky vozidlá sú registrované v tom istom štáte. Vzhľadom k uvedenému čl. 4 Dohovoru nemožno na predmetný prípad aplikovať, nakoľko dopravná nehoda bola spôsobená na území Českej republiky, na nehode sa zúčastnili dve vozidlá, jedno registrované v inom štáte a druhé registrované v štáte, v ktorom došlo k dopravnej nehode, preto sa v danom prípade aplikuje čl. 3 dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého v Haagu 04.05.1971, t. j. „Rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode.“. ESD vo svojom rozsudku správne určil, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. To znamená, že právom uplatniteľným v konkrétnom prípade, je právo české, ktoré upravuje nemajetkovú ujmu ako náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu. Uvedené však nie je možné aplikovať v tomto konaní, nakoľko slovenská právna úprava, tak ako je uvedené aj vyššie pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak tieto pojmy striktne odlišuje. Má za to, že § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvádza, že poistený má právo, aby poisťovateľ zaňho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody. Nemajetková ujma však nie je škoda, čo je zrejmé i zo samotnej systematiky OZ, kde ochrana osobnosti a nemajetková ujma je upravená v prvej časti Občianskeho zákonníka - Všeobecné ustanovenia, pričom zodpovednosť za škodu je upravená v šiestej časti Občianskeho zákonníka. Žalovaný 2/ teda vo výklade a právnom posúdení nároku na nemajetkovú ujmu zastáva i po vydaní rozhodnutia ESD C - 22/12 právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukazuje na súdne rozhodnutia v podmienkach Slovenskej republiky, ktorých právne závery sú odlišné od uvádzaných právnych záverov okresného súdu a od ktorých odvíja ich právnu argumentáciu. Poukázal na uznesenie Okresného súdu v Humennom č. k. 18C/124/2008 a uznesenie Krajského súdu Trnava č. k. 24Co/67/2008. Ďalej uviedol, že platný Občiansky zákonník a rovnako aj súčasná civilistická právna teória striktne od seba rozlišuje právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej umy, podľa ust. § 13 ods. 2 OZ a právo na náhradu škody v zmysle § 415 až § 450 OZ. Uvedené rozlíšenie vychádza jednak zo samotnej štruktúry civilného kódexu, keď právo na ochranu osobnosti je vymedzené v 1. časti Občianskeho zákonníka, nakoľko je úzko späté s nositeľom tohto práva - fyzickou osobou a na druhej strane právo na náhradu škody je upravené v samotnej 6. časti kódexu, v ktorej je ucelene rozpracovaná problematika jednotlivých druhov občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ako aj rozsah jej náhrady. Ďalším dôvodom, prečo právna teória striktne odlišuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody je ich pojmová a obsahová odlišnosť. Osobnostné práva predstavujú absolútne subjektívne práva, ktoré prináležia výlučne fyzickým

osobám. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Súčasná právna teória označuje neoprávnený zásah do zdravia fyzickej osoby v rámci ochrany osobnosti pod pojmom „nemajetková ujma“. Pod uvedeným pojmom však nemožno rozumieť škodu na zdraví, ktorá je pojmovo samostatná a systematicky aj legislatívno - technicky odlišne upravená. Ust. § 13 ods. 2 a § 16 OZ predpokladajú v prvom rade ospravedlnenie zodpovedných osôb a až v prípade, že takéto ospravedlnenie nie je dostačujúcou náplasťou, môže dotknutý subjekt požadovať úhradu v peniazoch. Pokiaľ sa však poisťovňa nemá za čo ospravedlňovať, pretože neusmrtila príbuzných žalobcov pri nehode, nie je teda legitimovaná na poskytnutie nemajetkovej ujmy. Predpokladom priznania náhrady škody je preukázanie naplnenia všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou a zavinením. Výška resp. rozsah náhrady majetkovej škody a škody na zdraví je kvantifikovaný v ust. §§ 442 a nasl. OZ. Zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nie je zhodná so zodpovednosťou za ujmu majetkovú, ktorá sa delí na skutočnú škodu a ušlý zisk. Z uvedených dôvodov nie je možné stotožniť právo na náhradu škody na zdraví a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry dotýkajúcej sa zdravia či súkromia, alebo rodinných citových vzťahov fyzickej osoby. Nesúhlasí s extenzívnym výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z.. Citované ustanovenie vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že v ust. § 4 ods. 1 stanovuje, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Už z tohto zákonného ustanovenia je zrejmé, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Z takto vymedzeného rozsahu poistného krytia je zrejmé, že rešpektuje rozlíšenie vecnej škody, ktorá je v Občianskom zákonníku upravená v ust. § 443 a škody na zdraví, ktoré upravujú ust. §§ 443 až 449 OZ. Platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za poškodenú osobu. Bezprostredne s otázkou rozsahu poistného krytia súvisí aj otázka existencie pasívnej legitimácie poisťovne. Táto podľa ich názoru nemôže byť daná v prípade, ak predmet konania tvorí právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 OZ. Otázka pasívnej legitimácie poisťovne v prípade uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla už v minulosti tvorila predmet rozhodovacej praxe súdov. Patria k nim napr. uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20. apríla 2009, rozsudok OS Brezno sp. zn. 4C/82/2010 zo dňa 15. apríla 2011 v spojení s rozhodnutím KS Banská Bystrica sp. zn. 17Co/296/2011 zo dňa 19. septembra 2012, či rozsudok OS Banská Bystrica sp. zn. 7C/56/2011 zo dňa 07. novembra 2011 v spojení s rozsudkom KS Banská Bystrica sp. zn. 13Co/39/2012. Z odôvodnenia týchto rozhodnutí je zrejmé, že súdy zamietli žalobu voči žalovaným poisťovniam z dôvodu, že nebola daná ich pasívna legitimácia v prípade uplatneného práva na ochranu osobnosti podľa § 11 OZ. Nie je možné subsumovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniknutý z dôvodu neoprávneného zásahu do tzv. osobnostných práv pod pojem „škoda na zdraví“ uvedený v § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z.. Uvedené subsumovanie sa nedá zdôvodniť ani eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia, nakoľko tzv. motorové smernice, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hovoria o „poistení zodpovednosti za škodu“, o „náhrade škody“ a o „odškodnení poškodených osôb“. Čiže smernice sa zaoberajú poistením zodpovednosti za škodu a nie poistením nárokov vzniknutých z iného titulu než je zodpovednosť za škodu. Je na členskom štáte aj to, akými princípmi sa riadi odškodnenie zásahu do zdravia človeka. Podľa vnútroštátnej úpravy v Slovenskej republike sa škoda na zdraví alebo pri úmrtí odškodňuje nárokmi uvedenými v §§ 444 až 449 OZ, pričom iné nároky už nie sú nárokmi z titulu náhrady škody na zdraví, resp. pri usmrtení. Slovenské občianske právo nesubsumuje nemajetkovú ujmu pod rozsah poistného krytia zodpovednosti za škodu, čo bolo potvrdené i justičnou praxou. Poisťovňa nemôže rozširovať poistné krytie v protiklade so znením zákona a v rozpore s dlhodobým výkladom pojmu „náhrada škody“. Z vyššie uvedených dôvodov v konaní bola namietaná pasívna legitimácia žalovaného 2/. Poukázal aj na § 22 ods. 1 zákona č. 575/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého najvyšší súd zverejňuje súdne rozhodnutia zásadného významu a prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, a to za účelom zabezpečenia ich jednotného výkladu a jednotného používania. Má za to, že význam takéhoto zverejňovania rozhodnutí, kedy ich súdy rešpektujú ako konštantnú judikatúru, má za úlohu prispievať k princípu predvídateľnosti práva, a tým zabezpečovať všetkým občanom právnu istotu, pričom tento princíp je jedným zo základných znakov právneho štátu, ktorým je Slovenská republika v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy. Súdne rozhodnutia bez ohľadu na to, či sa uplatnia ako prostriedok tvorby práva alebo ako prostriedok aplikácie práva,

musia nastoľovať stabilný stav, tzn. že dokiaľ sa nezmení všeobecne záväzný právny predpis, ktorý súd uplatnil, alebo dokiaľ sa nezmení právna norma vytvorená súdom, v rovnakých podmienkach súdne rozhodnutia musia byť rovnaké. Ďalej poukázal aj na výšku priznanej nemajetkovej ujmy jednotlivým žalobcom 1/ až 3/. U žalobkyne 1/ ako účastníčky predmetnej dopravnej nehody, pri ktorej zahynul jej manžel, nevzniká nárok a priznanie nemajetkovej ujmy, nakoľko má nároky na uplatnenie si bolestného, či sťaženia spoločenského uplatnenia. Uvedené nároky si žalobkyňa 1/ uplatnila, spolu jej bolo celkovo zo strany žalovaného 2/ vyplatené poistné planenie v sume 18.195,90 eur. Na uvedené súd absolútne neprihliadal. Rozsudok KS Nitra sp. zn. 8Co/276/2013 zo dňa 25.09.2014 hovorí o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ je možná len v prípade, že škodu na zdraví, ako zásah do telesnej integrity a psychickej integrity, nemožno nahradiť vôbec alebo len v neúplnom rozsahu. Teda podanie návrhu na ochranu osobnosti na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možno pripustiť len v prípadoch, keď nespadajú pod špeciálny režim náhrady škody v Občianskom zákonníku. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu škody podľa § 444 OZ, pričom si však neuplatnila náhradu za sťaženie spoločenského uplatnia, ktorá ani nebola vyčíslená v lekárskom posudku o bolestnom a sťaženia spoločenského uplatnenia, a nie je potom prípustné, aby sa žalobkyňa ako osoba dotknutá pokúšala návrhom na ochranu osobnosti nahradzovať alebo navyšovať svoje nároky z titulu náhrady škody na zdraví. U žalobcov 2/ a 3/ nebol preukázaný mimoriadny zásah do ich osobnostných práv. Strata blízkej osoby patrí k najzložitejším životným situáciám. Odchod zo života je v našom vedomí zakódovaný ako nespravodlivý a spôsobuje nám bolesť. Je to tak i preto, že v tomto prípade neexistuje možnosť výberu. Nikto sa nás nepýta, či sme pripravení stratiť blízku osobu, v prípade rodiny Hanzlíkovcov otca. I keď sa spoločnosť mení, strata človeka zostáva bolestná ako pred stáročiami. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní. Silné emócie sú prejavom utrpenia. Ide o proces, počas ktorého človek narába s bolesťou, vyrovnáva sa so stratou, aby mohol opäť nadobudnúť rovnováhu a žiť plnohodnotným životom. Smútok ako štádium, ktorý nasleduje po strate milovaného človeka je nevyhnutným procesom a nesmieme ho pokladať za prejav slabosti. Je to obdobie, počas ktorého sa človek spamätáva, vyrovnáva so zmenou a zbiera sily na nový zážitok. Má niekoľko štádií, no treba brať do úvahy, že každá osobnosť je individuálna a situácie prežíva iným spôsobom, že jej prežívanie nikdy nie je identické s prežívaním niekoho iného. Po tragickej udalosti nastupuje ako prvé štádium, štádium šoku a odmietania. Človek má pocit, že stratil zmysel života. Na druhej strane treba brať na zreteľ, že žalobcovia 2/ a 3/ mali svoje samostatné rodiny, nežili dlhé roky s otcom v spoločnej domácnosti, neboli od otca finančne závislí. Žalobca 2/ mal v čase tragickej udalosti 41 rokov a žalobca 3/ 45 rokov. Dopravnou nehodou zo dňa 11.03.2012 nedošlo u žalobcov k zmene v ich spoločenskom a pracovnom zaradení. Všetci žalobcovia sú napriek prežitej tragickej strate blízkej osoby naďalej v aktívnom spoločenskom a pracovnom dianí. Nakoľko výška nemajetkovej ujmy nie je obmedzená, čo spôsobuje „ulietavanie“ do niekoľko miliónových výšok, tak i ESĽP v tejto súvislosti konštatoval, že priznaná finančná náhrada by nemala byť neprimerane vysoká vzhľadom k iným finančným kompenzáciám. Podobne sa vyjadril vo svojom rozhodnutí i NS SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. apríla 2006. Ako analógiu k určeniu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch treba poukázať na zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilným trestným činom, kde podľa § 5 ods. 1, ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Uvedená suma predstavuje približne sumu 17.600 eur. Má za to, že v danom prípade je možné aplikovať analógiu predmetného zákona, čo by bolo spravodlivé tak voči žalobcom ako i žalovaným. Z vyššie uvedených dôvodov priznaná výška nemajetkovej ujmy u žalobkyni 1/ 10.000 eur, žalobcov 2/ a 3/ po 7.500 eur je prehnaná a premrštená. Súd priznanie týchto súm riadne neodôvodnil, preto je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné. Zároveň ohľadom priznanej nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/93/2008. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam má za to, že žalobcom nie je možné priznať nemajetkovú ujmu za zásah, ktorý bol žalovaným 1/ spôsobený do práva na ochranu telesnej integrity manžela a otca žalobcov. Vzhľadom k týmto skutočnostiam považuje súdom priznanú nemajetkovú ujmu za neprimerane vysokú. Má za to, že súd nesprávne právne vyhodnotil právny stav, keď mal za to, že spoločnosť KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. ako poisťovateľ pokrýva nároky nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti. Predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, čo svojím rozhodnutím potvrdil aj NS SR, pričom uvedené nezmenilo ani rozhodnutie Európskeho súdu C - 22/12 a má za to, že tento nebol rešpektovaný zo strany okresného súdu, čím vytvoril právnu neistotu tým, že rozhodol odlišne od právneho stanoviska NS SR ako nadriadeného orgánu. Motorové smernice o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravujú rozsah minimálneho poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového

vozidla, pričom samotná zodpovednosť za škodu je už predmetom vnútroštátnej úpravy. V zmysle uvedeného bol predmetný rozsudok vyhlásený na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 24.11.2015 a žalovanému 2/ bol doručený dňa 18.01.2016. Podľa § 158 ods. 5 OSP, ak predseda senátu nerozhodne inak, rozsudok sa vyhotoví a odošle do 30 dní odo dňa jeho vyhlásenia; vo veci týkajúcich sa maloletých sa rozsudok vyhotoví a odošle do 10 dní odo dňa jeho vyhlásenia. V zmysle uvedeného ustanovenia bol žalovanému 2/ predmetný rozsudok doručený až takmer po 1,5 mesiaci lehoty stanovenej OSP, čím došlo k procesnému pochybeniu zo strany konajúceho súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu žiadajú, aby v prípade, že rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdí, aby pripustil vo svojom rozsudku možnosť podania dovolania. Na základe uvedeného navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu zmenil tak, že nárok žalobcom na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol a aby im v zmysle § 141 OSP boli nahradené trovy konania spolu s trovami odvolacieho konania.

38. Žalovaný 2/ podal odvolanie i voči dopĺňaciemu rozsudku súdu prvej inštancie, a to z dôvodov v zmysle § 205 ods. 2 písm. b) a f) OSP. Poukázal na to, že podal odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom žiada, aby KS v Trnave predmetné rozhodnutie v celom rozsahu zmenil tak, aby bol nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietnutý a boli mu priznané náhrady trov konania spolu s trovami odvolacieho konania, pričom s poukazom na uvedené považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaných nahradiť trovy konania žalobcom za predčasné. Žalovaní 1/ a 2/ nemôžu zodpovedať spoločne a nerozdielne za škodu, ktorú si žalobcovia uplatňujú. Žalovaní 1/ a 2/ nemôžu byť žalovaní solidárne, a to vychádzajúc z ust. § 438 OZ a predovšetkým z toho dôvodu, že žalovaný 2/ nezodpovedná za škodu spôsobenú žalobcom tak ako žalovaný 1/, ale v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Zb. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody. V zmysle § 15 ods. 1 tohto zákona je poškodený oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Vzhľadom na uvedené, prípadný nárok voči žalovanému 1/ prechádza za splnenia zákonných predpokladov na žalovaného 2/. V danom prípade ide o zodpovednosť následnú, ktorá prechádza na žalovaného 2/ za splnenia zákonných predpokladov a nie za zodpovednosť spôsobenú spoločnou činnosťou viacerých škodcov, teda žalovaného 1/ a žalovaného 2/. Na základe tejto skutočnosti má za to, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ nemôžu byť solidárne zodpovední za vznik škody a súd má vyhovieť návrhu, ak má za preukázané všetky predpoklady zodpovednosti len voči jednému zo žalovaných. Vzájomný vzťah pri solidárnej zodpovednosti medzi zodpovednými subjektmi je daný tým, že zásadne ide o spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť viacerých osôb, ktoré sa zúčastnili na vzniku tej istej škody. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nie je možné aplikovať § 438 OSP o solidárnej zodpovednosti, nakoľko žalovaný 1/ a žalovaný 2/ nespôsobili škodu spoločne. Ďalej poukázal na § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., kde „základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch a viacerých osôb“. Nakoľko žalovaný 2/ podal riadne odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie výroky IV. a V. rozsudku OS Trnava sp. zn. 8C/21/2014-196 zo dňa 11.01.2016 o povinnosti zaplatiť súdny poplatok štátu vo výške 832,50 eur, do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku na účet OS Trnava a zaplatiť trovy konania štátu vo výške 1,50 eur, považuje taktiež ako výroky I., II. a III. za predčasné. Nesúhlasí teda s tvrdením súdu, že v tomto prípade bol žalovaný 2/ v konaní neúspešný a preto súd podľa výsledku konania v súlade s § 148 ods. 1 OSP mu uložil povinnosť nahradiť trovy konania. Navrhol, aby odvolací súd rozhodol v súlade s odvolaním voči rozsudku sp. zn. 8C/21/2014-182 zo dňa 24.11.2015.

39. Proti dopĺňaciemu rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedol, že účelom povinného zmluvného poistenia je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo prevádzkou dopravných prostriedkov a nahradiť poškodenému spôsobenú škodu namiesto poisteného. Samotný poistený však nemá možnosť uznať jednotlivé nároky poškodených a ani ich výšku. O tom, čo poisťovňa uzná ako nárok poškodeného rozhoduje iba poisťovňa, ktorá je potom aj legitímnou stranou v prípadnom súdnom spore. Podanie návrhu na začatie konania na súde teda závisí od postoja poisťovne, nie poisteného. Žalovaný 1/ ako poistený u žalovaného 2/ v danom prípade svojim správaním nedal príčinu na začatie súdneho konania a bolo by preto nespravodlivé, aby trovy takéhoto konania znášal aj on. Žalobcovia sa svojim návrhom na začatie konania domáhali nemajetkovej ujmy vyjadrenej sumou 20.000 eur pre každého, čo je spolu 60.000 eur. Súd prvej inštancie im priznal spolu 27.000 eur, čo je 45 % z uplatňovanej sumy. Na prejednanie veci súd vykonal šesť pojednávaní, na ktorých

okrem účastníkov konania vypočul aj šesť svedkov, ktorých navrhli výlučne žalobcovia. Výpovede týchto svedkov však nemali takmer žiadnu dôkaznú silu. Svedkovia iba potvrdili, že vzťah medzi žalobcami a nebohým bol pekný a fungoval. Vykonanie takýchto dôkazov nebolo účelné a zbytočne predlžovalo konanie. Podľa § 142 ods. 2 OSP, ak mal účastník vo veci úspech iba čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Napriek tomu, že žalobcovia boli v konaní úspešní iba na 45 % a nimi navrhnuté dôkazy nepreukázali uplatňovaný nárok v celom rozsahu a vykonanie týchto dôkazov ani nebolo účelné, súd im priznal plnú náhradu trov konania. Súd sa pritom vôbec nevysporiadal s návrhom žalovaného 1/, ktorý si tiež uplatňoval náhradu trov konania. Takýto postup súdu nie je tak v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhuje, aby odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil odvolaním napadnutý dopĺňací rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

40. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

41. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutia v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolania sú iba čiastočne dôvodné a to v časti, kde súd zaviazal žalovaných na solidárne plnenie.

42. Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase, keď podľa návrhu navrhovateľa malo dôjsť k porušovaniu jeho osobnostných práv (ďalej len Občianskeho zákonníka), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

43. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka

(1) Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

44. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na odvolacie dôvody uplatnené žalovanými 1/ a 2/, bolo posúdiť, či sa súd prvej inštancie sa správne vysporiadal s otázkou nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, otázkou výšky náhrady nemajetkovej ujmy a s otázkou pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/.

45. Pretože odvolací súd vo veci samej preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania

jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmavaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľom.
46. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh žalobcov je v jeho vyhovujúcej časti dôvodný.

47. Z obsahu spisu bolo zistené, že žalobcovia 1/ až 3/ sa podanou žalobou domáhajú proti žalovaným 1/ a 2/ náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku tej skutočnosti, že dňa 11.03.2012 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/, viedol motorové vozidlo zn. Škoda Favorit, v ktorom sa viezla i žalobkyňa 1/. Predmetné motorové vozidlo sa zrazilo s motorovým vozidlom zn. Citroen Xsara, ev. č. TT 869 AK, ktoré viedol žalovaný 1/ a ktorý sa plne nevenoval vedeniu vozidla, v dôsledku čoho došlo k nárazu s oproti idúcim vozidlom zn. Škoda Favorit, ev.č. TT 549 BC, ktoré viedol B. D., manžel žalobkyne 1/, pričom pri dopravnej nehode došlo k zraneniu B. D., ktorý svojím zraneniam podľahol.

48. Náhrady nemajetkovej ujmy si žalobcovia uplatnili každý v sume 20.000 eur.

49. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 5T/34/2013-296 zo dňa 24.05.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 24.05.2013, súd uznal žalovaného 1/ vinným, že dňa 11.03.2012 v čase o 10.50 hod. na ceste v úseku medzi obcami Bučany a Trakovice viedol osobné motorové vozidlo zn. Citroën Xsara, EČ TT-869 AK, v pravom jazdnom pruhu smerom na obec Bučany tým spôsobom, že sa plne nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho dostal s vozidlom šmyk, prešiel za pravú krajnicu, kde narazil do zvodidiel, od ktorých bolo vozidlo Citroën Xsara odhodené do protismerového jazdného pruhu, kde došlo k nárazu s oproti jazdiacim vozidlom zn. Škoda Favorit, EČ: TT-549 BC, ktoré viedol vodič B. D., pričom po náraze ostalo vozidlo obvineného stáť v strede cesty a vozidlo zn. Škoda Favorit odhodilo mimo pravú krajnicu vozovky do priekopy v smere jeho jazdy s tým, že pri dopravnej nehode prišlo k zraneniu M. V., spolujazdkyne obvineného, N. D., spolujazdkyne vo vozidle Citroën Xsara, utrpela polytraumu, zlomeninu zubu 2. krčného stavca, otras mozgu, zlomeninu hrudnej kosti, zlomeninu 1-8 rebra vľavo, pomliaždenie hlavy v čelovej oblasti vľavo, pomliaždenie kolena vpravo, pomliaždenie predkolenia vľavo vyžadujúce si liečbu spojenú s práceneschopnosťou v trvaní 12 týždňov, a B. D. utrpel rozsiahle sériové zlomeniny rebier s trhlinami pohrudnice, zakrvácanie do pohrudnicovej dutiny, pomliaždenie krčnej miechy v oblasti 1. a 2. krčného stavca, pričom tento vzniknutým zraneniam podľahol, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti, uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky. Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému určil skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo akéhokoľvek druhu v trvaní 6 rokov. Poškodení, okrem iného žalobkyňa 1/ (N. D.) boli so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie.

50. Vo vzťahu k odvolacej námietke ohľadom nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd považuje tieto za nedôvodné.

51. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahrňovať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Ust. § 13 Občianskeho zákonníka fyzickej osobe dotknutej v osobnostnej sfére dáva mimo iného právo požadovať z tohto dôvodu zodpovedajúce zadosťučinenie a to morálne prípadne i majetkové a to v primeranom rozsahu s prihliadnutím na závažnosť ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa preto

v zmysle § 136 OSP stalo predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská.

52. Vykovaním dokazovaním bolo preukázané, že vzťahy medzi nebohým p. D., jeho manželkou a synmi boli funkčné, vrúcne a nielen navonok boli súdržní a navzájom sa podporovali. Strata p. D. veľmi citovo zasiahla tak jeho manželku ako aj synov. Hoci synovia boli dospelí, sebestační a finančne nezávislí, stratou otca stratili osobu, ktorá ich vychovávala od narodenia, ktorá im radila, pomáhala, pričom jeho strata spôsobila pretrhnutie tejto väzby (sociálnej a citovej). S manželkou, ktorá jeho smrťou stratila nielen osobu, ktorá jej finančne prispievala do domácnosti, ale osobu, s ktorou trávila čas doma, ale i v práci, a venovali sa i spoločným záľubám. Preto nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je nepopierateľný tak u žalobkyni 1/ ako žalobcov 2/ a 3/.

53. V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 Obč. zákonníka v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu.

54. Súd prvej inštancie dôsledne pristúpil k skúmaniu podmienok a kritérií pre priznanie konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, vychádzajúc zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil rozhodujúce skutkové okolnosti, ktoré spočívali v tom, že smrť manžela žalobkyne ju hlboko zasiahla, jej úmrtím sa jej zmenil celý život, pretože s manželom žili v šťastnom a spokojnom manželstve, vychovali spoločne dve deti, manžel pomáhal do domácnosti i finančne a spoločne sa starali o chalupu a záhradku. Žalobkyňa má i psychické problémy a ťažko znáša útrapy života bez manžela. S manželom mali plány na dôchodok, že si ho budú užívať v kľudnom prostredí, bez nejakých zásadných povinností, čo však nehoda prekazila. Podobne i synovia stratou otca stratili osobu, na ktorú sa mohli za každých okolností spoľahnúť, radcu, osobu, ktorá pomáhala i s výchovou vnúčat. Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel súd prvej inštancie k správnemu záveru, že v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1/ došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. V dôsledku tragickej smrti manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/ následkom dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného manžela a otca, čím sú žalobcovia do budúcna ochudobnení o rodinný život a táto spočíva aj v citovej strate, keď žalobkyňa smrťou manžela stratila jeho lásku a radosť s ňou prežívanú a obdobne i synovia. Zároveň utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstve a šoku zo smrti milovanej osoby. Žalovaný 1/ svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu jeho osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

55. Je nepochybné, že ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného 1/ k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/. Žalobcovia prišli o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby, utrpeli i citovú traumu. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcov bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 1/ Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 OZ je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy správne vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 OZ, t.j. jednak zo závažnosti vzniknutej

ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadal predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia manžela žalobkyne 1/ a dôsledky, ktoré táto strata u žalobkyne 1/ vyvolala. Zohľadnil aj to, že u žalovaného 1/ išlo o mladého vodiča a o nedbanlivostný trestný čin žalovaného. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel pritom k záveru, že v danom prípade je primeranou výška nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur, ktorá zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manžela žalobkyne a dôsledky, ktoré táto strata u žalobkyne vyvolala. Pokiaľ ide o žalobcov 2/ a 3/ súd zohľadnil, že obaja boli už v čase dopravnej nehody dospelí, mali svoje rodiny a nežili s otcom v spoločnej domácnosti. Obaja mali k otcovi vrúcny vzťah, bol im morálnou oporou, boli s ním v pravidelnom kontakte a stratili možnosť prežívať s ním pozitívne aj prípadné negatívne stránky života. Na druhej strane však žalobcovia nepreukázali, že by strata otca a manžela zanechala následky fatálneho charakteru spočívajúce v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení zdravotného stavu a pod. Vzhľadom na uvedené je správne i rozhodnutie súdu prvej inštancie pokiaľ žalobcom 2/ a 3/ priznal sumu každému po 7.500 eur. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia nemôže odčiniť dopad protiprávneho konania žalovaného 1/.

56. K námietkam odvolateľov, ktorí považujú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za neprimeranú, odvolací súd dodáva, že je takmer nemožné vyčísliť hodnotu straty ľudského života v peňažnej forme, preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu a v rámci zohľadnení všetkých rozhodujúcich skutkových okolností, dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy. Tak ako bolo uvedené vyššie, súd prvej inštancie zodpovedne a dostatočne zistil, posúdil a vyhodnotil rozhodujúce skutkové okolnosti daného prípadu a dospel k správnemu záveru o výške náhrady nemajetkovej ujmy. Neobstojí preto odvolacia námietka žalovaného 1/, ktorý namietal, že výsluch svedkov nemal žiadnu dôkaznú silu, naopak preukázali a potvrdili, že vzťah medzi žalobcami a neb. p. D. bol funkčný a vrúcny.

57. Čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a rozhodovacej praxe súdov, odvolací súd príkladmo poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur pri úmrtí manžela žalobkyne a vo výške po 7.500 eur pri úmrtí otca žalobcov 2/ a 3/ za neprimerané. Pokiaľ žalovaní 1/ a 2/ namietali nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyne 1/ z dôvodu, že už jej bolo priznané plnenie za poškodenie zdravia a bolo jej priznané plnenie vo výške 9.660 eur za Postraumatickú stresovú poruchu s úzkostnými rysmi, teda za psychickú ujmu, ktorá sa u nej prejavila v dôsledku straty manžela a u žalobcov 2/ a 3/ z dôvodu, že v čase úmrtia otca, žalobcovia v tom čase boli dospelí ľudia, ktorí mali svoje rodiny, boli finančne nezávislí, s nebohým nežili v spoločnej domácnosti a že nedošlo k zmene v ich spoločenskom a pracovnom zaradení nie je správny.

58. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadosťučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Obč. zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (porovnaj napr.

rozsudok NS ČR zo dňa 28.02.2005 sp. zn. 30 Cdo 1678/2004, ako aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 a 1 Cdo 77/2009, 3 Cdo 228/2012).

59. Je pravdou, že žalobkyni 1/ bolo vyplatené titulom sťaženia spoločenského uplatnenia 9.660 eur za Postratumatickú stresovú poruchu s úzkostnými rysmi, avšak tak ako už uviedol súd prvej inštancie, toto plnenie bolo poskytnuté žalobkyni 1/ ako priamej účastníčke dopravnej nehody, v súvislosti s ktorou jej vznikol na túto náhradu a nárok titulom odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobkyňa 1/ uplatňuje v tomto konaní, ide o nárok, ktorý si uplatňuje v súvislosti s úmrtím jej manžela a to titulom nemajetkovej ujmy (§ 11 a nasl. OZ). Preto v danom prípade nemožno hovoriť o tom, žeby týmto spôsobom žalobkyňa nahradzovala, resp. si navyšovala svoje nároky z titulu náhrady škody na zdraví.

60. Pokiaľ žalovaný 2/ poukazoval na rozhodnutie NS sp. zn 2Cdo/93/2008, v tomto rozhodnutí si žalobcovia uplatňovali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 15 OZ, o ktorý prípad však v tejto veci nejde.

61. Súd prvej inštancie správne posúdil aj otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/. Pasívna legitimácia žalovaného 2/, ktorý je poistiteľom žalovaného 1/ a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vyplýva z ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (v ďalšom texte aj "zákon č. 381/2001 Z.z."), prihliadajúc aj na účel citovaného zákona a zmysel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov. Zákon č. 381/2001 Z.z. v ustanovení § 15 od 01.01.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo voči obom súčasne.

62. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada.

63. Niet pochybností, že povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 D., bod 39) a preto i v preskúmavanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právna oblasť je harmonizovaná právom Európskej únie). Tzv. motorové smernice (smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 209/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijnom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C- 300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 D., bod 55).

64. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami, patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 O. z.). Pod pojem ujma na zdraví je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj cieľ chránený smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 D., bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 D., bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 Občianskeho zákonníka k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu.

65. S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla (SD Tlačové komuniké č. 144/13 z 24. októbra 2013). Žalobcovia sa preto dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy i priamo voči žalovanému 2/.

66. V tejto súvislosti je dôvodné poukázať na znenie smernice Rady č. 72/166/EHS; č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. S použitím eurokonformného výkladu pojmov "náhrada škody, škoda na zdraví" sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví.

67. Pre účely ZoPZP bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Tak ako uviedol súd prvej inštancie, účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu ZoPZP, resp. z ustanovení OZ o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné značne disproporčné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá (riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude náhrada vymožiteľná).

68. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu tejto smernice je zrejmé, že používa slovné spojenie „personal injury“ (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda „osobná ujma“. Komunitárne

právo tak chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú aj nemajetkovú škodu (rozsudok SD C-63/09 B. Y.).

69. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 Občianskeho zákonníka), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Podľa nálezu ÚS ČR Pl. 16/04 z legislatívneho hľadiska sa javí správnejšie opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a pokladať za škodu aj ujmu, vzniknutú pôsobením na telesnú ale i duchovnú integritu poškodeného. Princípy európskeho deliktného práva definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu zákonom chráneného záujmu. Legislatíva európskych štátov sa postupne uvedenej definícii prispôsobuje. OZ nedefinuje pojem škody, hovorí len o skutočnej škode (§ 442 ods. 1). Skutočná škoda bola v zmysle právnych teórii pred rokom 1989 vykladaná ako majetková škoda a preto ustanovenia o náhrade škody sú systematicky radené k právam majetkovým. Judikatúra prvorepublikových najvyšších súdnych inštancií realizovala ústretovú korektúru zákonnej kazuistiky vo vzťahu k imateriálnej škode. Náhradou škody sa v odôvodnených prípadoch, vyžarovaním princípov obsiahnutých v čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), rozumie aj peňažná kompenzácia citovej ujmy, utrpenej úmrtím blízkej osoby, ku ktorej došlo v dôsledku zavineného protiprávneho konania.

70. Vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na správny výklad pojmov "náhrada škody, škoda na zdraví" súdom prvej inštancie, ktorý vychádzajúc z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie č. C-22/12 zo dňa 24. októbra 2013 správne uzavrel, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví. Hoci sa v uvedenom prípade aplikovalo právo českej republiky, niet vzhľadom k vyššie uvedenému dôvod, aby nebolo možné kryť v zmysle § 4 zák. č. 381/2001 Z.z. aj nárok na nemajetkovú ujmu.

71. Rozsudkom C-22/12 zo dňa 24. októbra 2013 Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súdny dvor súčasne upozornil, že i keď nerozhoduje vnútroštátny spor, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora, pričom týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom. Súdny dvor ďalej spresnil, že ujma na zdraví, ktorá musí byť podľa druhej smernice (Smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983) krytá, predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom Únie, patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Napokon Súdny dvor uviedol, že ochrana podľa prvej smernice (Smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972) platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich zodpovednosť za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami.

72. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Uvedenému nebráni ani argumentácia žalovaného v tom, že pokiaľ sa nemá žalobcom za čo ospravedlňovať, nie je legitimovaný na poskytnutie nemajetkovej ujmy. Ust. § 13 ods. 1 OZ obsahuje iba príkladný výpočet prostriedkov právnej ochrany a nie je vylúčené, aby dotknutá osoba využila aj iné právne prostriedky. Ospravedlnenie je iba jednou z možností, ktorú môže dotknutá osoba využiť, avšak pokiaľ je tento spôsob nepostačujúci (o ktorý prípad ide aj v tejto veci), ust. § 13 ods. 2 OZ ráta s možnosťou práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

73. K otázke predvídateľnosti súdnych rozhodnutí odvolací súdu poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10.11.2011, sp. zn. IV. ÚS 481/2011-19, kde dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie súdu. Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamená, že sa judikatúra najmä najvyššieho súdu nemôže vyvíjať, resp. že v prípade, ak je prijaté ojedinelé rozhodnutie, vybočujúce z doterajšej línie rozhodovacej praxe, sa konajúci súd nemôže vrátiť na pôvodnú líniu rozhodovacej činnosti.

74. Jednotné stanovisko kolégia NS k otázke pasívnej legitimácie poisťovní v prípade uplatňovania si nároku na náhradu nemajetkovej ujmy s ohľadom na ust. § 4 ods. písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. nebolo prijaté, avšak žalovaný 2/ nemôže povedať, že spôsob rozhodnutia súdom prvej inštancie bol ojedinelým a nepredvídateľným. Obdobným spôsobom bolo rozhodnuté tunajším súdom vo viacerých prípadoch napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/116/2013, ale napr. i rozsudok KS Prešov zo dňa 31.03.2016, sp. zn. 21Co/60/2015. Povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vnútroštátne právo túto náhradu upravuje, na základe zodpovednosti poisteného za škodu, v danom prípade žalovaného 1/, aplikáciou ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, a to v dôsledku vývoja súdnej praxe (inšpirovaného rozhodovacou činnosťou súdov Českej republiky, v ktorej si predmetný nárok našiel legislatívny priestor aj priamo v ustanoveniach OZ upravujúcich náhradu škody, tzv. „odškodnenie za smrť“), pretože sa nejedná o tradičný nárok spadajúci pod ochranu osobnosti (historický výklad). Je nespochybniteľné, že súdna prax na základe zodpovednosti poistených za škodu priznáva náhradu nemajetkovej ujmy príbuzným obetí dopravných nehôd. Smrť člena rodiny spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku zakladá občianskoprávnu zodpovednosť prevádzateľa, či vodiča dopravného prostriedku, domáhať sa zo strany oprávnených osôb voči týmto osobám v zmysle vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, v dôsledku neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv (tým, že bolo porušené ich právo na rodinný a súkromný život). Odlišnosť inštitútov náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy vo vnútroštátnom práve (Občiansky zákonník) nemôže brániť aplikácii komunitárneho práva, v oblasti harmonizovanej právom Európskej únie, ako ani napĺňaniu cieľov smerníc.

75. Odvolací súd preto zhodne so súdom prvej inštancie neuznal právnu argumentáciu žalovaného 2/, že nie je pasívne legitimovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

76. Nesprávny však bol postup súdu prvej inštancie, ak žalovaných 1/ a 2/ zaviazal k solidárnemu plneniu. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne (solidárne) zaplatiť do 3 dní žalobkyni 1/ sumu 10.000 eur a žalobcom 2/ a 3/ každému po 7.500 eur.

77. V zmysle § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

78. Uvedené ustanovenie upravuje tzv. pasívnu solidaritu, ktorá je vyjadrená termínom „spoločne a nerozdielne“. Je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane, ktorých povinnosťou je splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Funkcia pasívnej solidarity spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia.

79. V zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. (označeného ako „Priamy nárok poškodeného“) náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Z toho vyplýva, že poisťovateľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho náhradu škody (porovnaj aj Imrich Fekete, Občiansky zákonník, Eurokodex, 2011, 2. diel, str. 2409). To však neznamená, že by z ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. bolo možné vyvodzovať pasívnu solidaritu poisteného

a poisťovateľa. Pre účely preskúmavanej veci treba preto zdôrazniť, že súd nie je oprávnený uložiť žalovaným povinnosť splniť záväzok spoločne a nerozdielne iba na základe vlastnej úvahy a bez zákonnej legitimácie. To platí pre konštitutívne, ale aj pre deklaratórne rozhodnutia (porovnaj tiež „Veľké komentáre, Števček a kol., Občiansky zákonník II, C-H-Beck, 2015, str. 1760“)].

80. Ak je navrhovateľov alebo odporcov v jednej veci niekoľko, koná každý z nich sám za seba (§ 91 ods. 1 OSP). Ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných (§ 91 ods. 2 veta prvá OSP).

81. Podľa § 76 CSP, samostatné spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o samostatné práva a povinnosti a každý koná sám za seba. Súd rozhoduje o každom nároku a povinnosti samostatne.

82. Podľa § 77 ods. 1 CSP, nerozlučné spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný; procesný úkon jedného z nich platí i pre ostatných.

83. Ak je v občianskom súdnom (sporovom) konaní na jednej alebo oboch procesných stranách viacero strán, ide o ich procesné spoločenstvo (aktívne alebo pasívne). V závislosti od intenzity prepojenia jednotlivých strán v takomto procesnom spoločenstve so zreteľom na obsah ich vzájomného hmotnoprávneho vzťahu, prípadne spoločného vzťahu k tretím osobám, sa rozlišuje spoločenstvo samostatné (pri ktorom každý spoločník vystupuje voči druhej strane samostatne) a nerozlučné (ktoré je charakterizované tým, že rozhodnutie sa vzťahuje na všetkých spoločníkov spoločne).

84. Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi. V danom prípade z právnej úpravy, ktorú treba aplikovať na vzájomný vzťah žalovaného 1/ a žalovanej 2/ (t.j. zo zákona č. 381/2001 Z.z.) nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z nich. To znamená, že medzi žalovanými 1/ a 2/ ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov. Právne úkony žalobcov, ktoré urobili voči žalovanému 1/, nemajú preto právne účinky aj proti žalovanej 2/.

85. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu v spojení s argumentáciou prvoinštančného súdu, súd prvej inštancie správne návrhu žalobcov v napadnutej časti vyhovel. Odvolací súd potom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti ako vo výroku vecne správny s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil, avšak v časti povinnosti úhrady (solidárnej) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 388 CSP spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku.

86. Pre prípad potvrdenia napadnutého rozsudku žalovaný 2/ navrhol pripustenie dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to v otázke posúdenia skutočnosti, či v zmysle právnej úpravy v SR sa povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalému v dôsledku úmrtia príbuzného pri dopravnej nehode, nakoľko táto otázka doposiaľ nie je riešená aplikačnou praxou Najvyššieho súdu SR.

87. Podľa § 238 ods. 3 OSP dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

88. Po právnej stránke zásadný význam rozhodnutia znamená to, že súdna prax rieši daný prípad bez toho, aby existovala predošlá judikatúra alebo judikatúra je nejednotná a chýba zjednotenie praxe najvyšším súdom alebo ide o interpretáciu a aplikáciu nového právneho predpisu. O zásadný význam ide aj vtedy, ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, ako je riešená v konštantnej judikatúre vyšších súdov, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky.

89. Doterajšia judikatúra Najvyššieho súdu SR vychádzala z odlišnosti inštitútu nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a inštitútu škody podľa ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, dôsledkom ktorej bolo pripustenie uplatňovania náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009).

90. Napriek uvedenému sa odvolací súd nedomnieva, že v preskúmavanej veci sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu v zmysle citovaného ustanovenia § 238 ods. 3 OSP, a to poukazujúc najmä na citované rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 a C-277/12 E. D./ Q. S. a C. D. a N. M./Baltikums AAS, pričom v zmysle uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

91. Preskúmavaný napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol nepochybne vyhlásený vo veci, ktorej podstatou je problém podobný ako problém riešený a vykladaný v uvedenom rozhodnutí Súdneho dvora. Pri právnom posúdení veci je preto potrebné vychádzať z uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora, čo znamená, že súdna prax už riešila obdobný prípad a existuje k nemu relevantná judikatúra, čím nie sú splnené podmienky stanovené v § 238 ods. 3 OSP pre pripustenie dovolania. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na viaceré obdobné rozhodnutia, napr. vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/10/2012 zo dňa 14.11.2013 a vo veci sp. zn. 17Co/145/2014 zo dňa 12.02.2015, ako aj vo veci Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/247/2014 zo dňa 24.11.2014, či vo veci Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/116/2013 zo dňa 21.05.2014 a č.k. 9Co/389/2014-120 zo dňa 24.02.2015.

92. Napriek uvedenému však už za súčasného stavu (pri aplikácii CSP) uvedené už nie je potrebné riešiť, keďže o tom, či dovolanie je prípustné rozhoduje dovolací súd sám v zmysle ust. § 421 CSP.

93. Odvolanie bolo podané aj proti dopĺňaciemu rozsudku a to zo strany žalovaného 1/ z dôvodov, že v prípade ak súd rozhodne o priznaní nemajetkovej ujmy, budú žalobcovia oprávnení uplatňovať svoje nároky priamo voči žalovanému 2/ a podanie návrhu na začatie konania na súde závisí iba od postoja poisťovne. Žalovaný 1/ v danom prípade svojím správaním nedal príčinu na začatie súdneho konania. Poukázal tiež na to, že žalobcovia mali úspech iba v 45%, pričom vo veci bolo vypočutých 6 svedkov, ktorých výpovede nemali žiadnu dôkaznú silu. Napriek tomu, žalobcom bol priznaný plný úspech v konaní, pričom súd sa vôbec nevysporiadal s návrhom žalovaného 1/, ktorý si tiež uplatnil trovy konania. Zo strany žalovaného 2/ boli námietky voči trovám v tom zmysle, že rozhodnutie o trovách je vzhľadom k ich odvolaniu voči rozsudku č.k. 8C 21/2014 zo dňa 24.11.2015 predčasné, namietal i povinnosť plniť so žalovaným 1/ spoločne a nerozdielne a poukázal i na ust. § 10 ods. 8 a § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

94. Aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, mohol mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu (§ 142 ods. 3 OSP platného a účinného v čase rozhodnutia súdom prvej inštancie).

95. Ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy (§ 136 OSP platného a účinného v čase rozhodnutia súdom prvej inštancie).

96. V zmysle citovaného ustanovenia § 142 ods. 3 OSP, platného a účinného v čase rozhodnutia súdom prvej inštancie priznanie náhrady trov konania v plnom rozsahu len čiastočne úspešnému účastníkovi v prípade, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, predpokladá určenie výšky nároku súdom postupom podľa citovaného ustanovenia § 136 OSP Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových poznatkov o výške plnenia, nemôže sa spájať so základom uplatneného nároku a ani s jeho právnym posúdením. Táto úvaha má základ v hmotnom práve, ktoré upravuje výšku určitých nárokov len vymedzením právne relevantných kritérií a túto výšku ponecháva na rozhodnutie konkrétnym okolnostiam prípadu. Príkladom môže byť uplatňovanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu aj v prípadoch rozhodovania o zvýšení náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5

z.č. 437/2004 Z.z. keď použitie tohto ustanovenia vyžaduje, aby išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, samotné zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, a teda určenie výšky uplatneného nároku, je výsledkom úvahy súdu rešpektujúcej hľadisko primeranosti a vychádzajúcej z konkrétnych okolností. Aj v týchto prípadoch sa preto rozhodovanie o náhrade trov konania spravuje ustanovením § 142 ods. 3 OSP (viď rozhodnutie NS SR 4 M Cdo 9/2007)

97. V prejednávanej veci sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy, ktorých výšku však vzhľadom k okolnostiam prípadu musel posúdiť súd. Preto pokiaľ bola samotná výška priznaného nároku výsledkom jeho voľnej úvahy zdôrazňujúcej primeranosť prisúdeného plnenia, rozhodovanie o náhrade trov konania sa z tohto dôvodu malo spravovať zásadou vyplývajúcou z ustanovenia § 142 ods. 3 OSP Preto súd prvej inštancie správne postupoval, ak o trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 3 OSP. Nesprávnym bol aj názor žalovaného 1/ o zbytočnosti výsluchu 6 svedkov. Práve ich výpoveď bola dôkazom o tom, že vzťah medzi žalobcami a nebohým p. Hanzlíkom bol veľmi pekný a ich výpoveď bola podkladom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku a výške nemajetkovej ujmy, ktorá bola priznaná žalobcom. Nesprávny bol i záver o tom, že žalovaný 1/ nezavinil to, že sa začalo toto konanie. Bolo na žalobcoch koho vo veci budú žalovať a voči komu si budú uplatňovať náhradu nemajetkovej ujmy. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že konaním žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásadu do osobnostných práv žalobcov a pokiaľ im dobrovoľne neposkytol plnenie, ktoré bolo žalobcom priznané, nemožno povedať, že nezapríčinil to, že sa žalobcovia domáhajú svojho nároku súdnou cestou. Nesprávnym bol i záver o predčasnosti rozhodnutia o trovách konania. Podľa ust. § 151 ods. 1 OSP platného a účinného v čase rozhodnutia súdom prvej inštancie, o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Výnimku pripúšťalo ust. § 151 ods. 3 OSP, ktoré však súd prvej inštancie nemusel využiť a o trovách konania rozhodol dopĺňacim rozsudkom. Preto rozhodol správne ak zároveň s vecou samou rozhodol i o trovách konania, hoci doplňujúcim rozsudkom.

98. Námietka žalovaného 2/ ohľadom výšky odmeny za jeden právny úkon nebola dôvodná. Podľa § 13 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z., základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Žalobcov 1/ až 3/ v konaní zastupoval ten istý právny zástupca, preto bolo namieste aplikovať ust. § 13 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z. a krátiť odmenu trov právneho zastúpenia u každého zo žalovaných o 50%.

99. Podľa § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z.z., Vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy. Preto výška tarifnej hodnoty za poskytnuté právne služby je pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy 2000 eur. Základná sadzba tarifnej odmeny je v zmysle ust. § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. vo výške 91,29 eur a túto bolo treba znížiť o 50%. Súd prvej inštancie túto i znížil spôsobom uvedeným v odseku 3 na strane 3 dopĺňacieho rozsudku, kde uviedol: 9 x á 136,94 eur (vyčíslené ako 3x á 91,29 eur = 273,87 x 50%). Preto ak vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden právny úkon á 136,94 eur spolu u všetkých troch žalobcov, ku ktorej pripočítal režijný paušál, náhradu za stratu času a cestovné výdavky, ktorá výsledná suma i s DPH mu vyšla na 3241,34 eur, ktorú vydelil tromi, je námietka žalovaného nedôvodná.

100. Správna však bola námietka žalovaného 2/ ohľadom povinnosti žalovaných 1/ a 2/ plniť spoločne a nerozdielne. Tu odvolací poukazuje na vyššie uvedené zdôvodnenie plnenia vo veci samej a preto tak výšku náhrady trov právneho zastúpenia ako aj rozhodnutie v časti povinnosti náhrady trov konania žalobcom zmenil doplňujúci rozsudok v zmysle ust. 388 CSP spôsobom uvedeným vo výroku rozhodnutia.

101. Žalovaný 2/ namietal i to, že mu bol rozsudok doručený po 1,5 mesiaci lehoty stanovenej Občianskym súdnym poriadkom. Tu odvolací súd poukazuje na to, že zákonný sudca podal dňa 17.12.2015 žiadosť o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia do 11.01.2016, ktorému bolo i v zmysle ust. § 158 ods. 5 OSP vyhovené zo strany predsedu Okresného súdu.

102. V odvolacom konaní úspešným žalobcom vznikol nárok podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešným žalovaným. O jej výške rozhodne súd prvej inštancie v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

103. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon
pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).
Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).
Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).
Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).
Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).
Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).